

Nr 3.

Allmänna beredningsutskottets utlåtande över motion om införande av deklarationsplikt rörande sammansättningen av vissa färger och lösningsmedel.

I en inom första kammaren väckt motion, I:44, har herr *Huss* hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla, att statens institut för folkhälsan måtte erhålla i uppdrag att i samråd med arbetarskyddsstyrelsen och eventuellt medicinalstyrelsen utreda frågan om införande av deklarationsplikt i lämplig utsträckning rörande sammansättningen av färger och lösningsmedel, som kommer till användning inom industri och hantverk.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från arbetarskyddsstyrelsen, kommerskollegium och medicinalstyrelsen.

Arbetarskyddsstyrelsen erinrar om att 1938 års arbetarskyddskommitté i sitt förslag till ny arbetarskyddslag föreslog, att i lagen skulle införas bestämmelser om att tillverkare och försäljare av bl. a. giftigt eller eljest farligt ämne vid avlämnandet av dylikt ämne skulle vara skyldiga att låta det åtföljas av erforderliga, godkända skyddsföreskrifter ävensom att ämnet skulle vara försett med föreskriven märkning eller påskrift. Vederbörande departementschef ansåg sig emellertid icke kunna tillstyrka, att bestämmelser av denna art intoges i arbetarskyddslagen.

Däremot intogs i 59 § arbetarskyddslagen en bestämmelse att arbetsgivare är pliktig att — på anmodan av arbetarskyddsstyrelsen eller yrkesinspektör — till utrönande, huruvida ämne eller material som han använder eller framställer i sin verksamhet innebär fara för att hos honom sysselsatt arbetstagare ådrager sig ohälsa eller drabbas av olycksfall, föranstalta om undersökning av ämnet eller materialet eller att tillhandahålla erforderliga prov för sådan undersökning.

Denna bestämmelse kan emellertid ej anses vara till fyllest ur arbetarskyddssynpunkt, och dess genomförande i praktiken medför ofta stora svårigheter och dryga kostnader. Inom styrelsen pågår en genomgång av styrelsens och yrkesinspektionens erfarenheter i frågan, och det är styrelsens avsikt att hos Kungl. Maj:t framlägga vissa förslag, vartill dessa erfarenheter ger anledning.

Styrelsen påpekar, att ur hygienisk synpunkt otillfredsställande för-

hållanden föreligger icke endast beträffande sådana ämnen, som användes för industriellt bruk, utan även beträffande ämnen, som begagnas för hushållsändamål, varför en översyn av gällande författningar bör avse icke endast ämnen m. m., som användes inom industrien. Det är möjligt, att även en revision av giftstadgan bör komma i fråga.

Kommerskollegium, som hört Sveriges kemiska industrikontor, till vars yttrande finnes fogad skrivelse från Färg- och fernissfabrikanternas förening, anför, att kollegium i utlåtande till medicinalstyrelsen den 7 juli 1951 över ett förslag till ändringar och tillägg i giftstadgan ifrågasatt en principiell omläggning av stadgans bestämmelser. Beträffande giftiga ämnen och beredningar, som icke vore att hänföra till läkemedel, borde ett smidigare tillvägagångssätt kunna åstadkommas genom en anordning av liknande slag som den som användes i fråga om livsmedel.

Kollegium slutar med att framhålla önskvärdheten av att en utredning snarast verkställes rörande lagstiftningen om gifter men finner icke skäl föreligga som påkallar en omedelbar utredning i motionens syfte. Utredning och prövning av de i motionen berörda förhållandena bör ske i nyss angivna större sammanhang.

Medicinalstyrelsen vitsordar, att läkarna ofta ställes inför betydande svårigheter vid behandlingen av sjukdomsfall, vilka kan ha orsakats av inandning av eller beröring med giftiga ämnen. Korrekta uppgifter om vilket giftigt ämne det är fråga om samt den dos och den form, vari det tillförts den skadade, är därför av stor betydelse för en effektiv behandling. Motsvarande gäller då fråga är om förebyggande av förgiftningar genom hithörande ämnen.

Styrelsen finner sig av nämnda medicinska skäl böra tillstyrka motionen.

Utskottet. Åtgärder för minskande av de i motionen påtalade riskerna vid användning av vissa färger och lösningsmedel är, enligt utskottets mening, väl befogade. Skador och sjukdomsfall på förevarande område torde utom genom giftiga ämnen även i icke obetydlig utsträckning förorsakas av ämnen som, utan att vara giftiga, är menliga för allergiska personer. Skäl synes sålunda föreligga för att en eventuell deklara-tionsplikt borde avse ej blott giftiga ämnen utan samtliga i färgerna och lösningsmedlen ingående ämnen.

1938 års arbetarskyddskommitté framlade år 1946 vissa förslag till bestämmelser i arbetarskyddslagen av innebörd att tillverkare och försäljare av farliga ämnen och material bl. a. skulle åläggas viss deklara-tionsplikt. Vederbörande departementschef ansåg emellertid i likhet med flertalet av de över förslaget hörda myndigheterna, att föreskrifter av

nämnt slag icke borde intagas i lagen om arbetarskydd utan att arbetarskyddssynpunkterna borde bevakas på annat sätt.

De lagstiftningsområden, som de i motionen omnämnda förhållandena närmast synes beröra, är arbetarskyddslagstiftningen och lagstiftningen om gifter. Utan att taga ställning till frågan, om eventuella nya föreskrifter bör hänföras till det ena eller andra av dessa områden eller till bådadera, vill utskottet i vad först gäller arbetarskyddslagstiftningen framhålla, att arbetarskyddsstyrelsen bl. a. förklarar, att de nu gällande bestämmelserna i 59 § arbetarskyddslagen icke är till fyllest ur arbetarskyddssynpunkt och att styrelsen har för avsikt att hos Kungl. Maj:t framlägga vissa, på styrelsens erfarenheter grundade förslag beträffande bl. a. de i motionen avhandlade frågorna.

Vad beträffar lagstiftningen om gifter får utskottet anföra, att giftstadgan, som innefattar de centrala bestämmelserna på området, enligt utskottets mening bör bli föremål för omarbetning. En omarbetning har bl. a. även förordats av kommerskollegium och medicinalstyrelsen. I detta sammanhang må framhållas, att 1946 års läkemedelsutredning uppgivits ha för avsikt att inom den närmaste tiden framlägga ett förslag till ny medicinallagstiftning. Enligt förslaget torde bl. a. de bestämmelser om apoteksgifter, som nu finns i giftstadgan, komma att utbrytas ur denna. Om ett förslag i här antydd riktning skulle vinna statsmakternas bifall, bleve med all sannolikhet enbart på denna grund en revision av giftstadgan nödvändig.

Starka skäl synes således tala för att såväl arbetarskyddslagstiftningen som lagstiftningen om gifter och med dessa lagkomplex sammanhängande föreskrifter i övrigt i en närliggande framtid kommer att omprövas. Det synes, med hänsyn till de över motionen hörda myndigheternas inställning till förevarande frågor, uppenbart, att de av motionären upptagna spörsmålen kommer att ingå i en sådan prövning, varför en särskild skrivelse i ämnet icke torde vara erforderlig.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att motionen I:44 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 februari 1954.

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Lars Andersson, Birger Andersson*, Hjalmar Nilsson, Weiland, John Wiktor Jonsson*, fru Wallentheim, herrar Nyström, Lundqvist, Axel Andersson, fru Carlqvist, herrar Karl Persson och Johan Persson;

från andra kammaren: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla, fru Svedberg, herrar Nilsson i Bästekille, Nordkvist i Kalmar, Sehlstedt, Jönsson i Rossbol, Bark, Hammar*, Andersson i Ronneby, Braconier och fru André.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.